



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a JUDr. Faisala Husseiniho v právní věci žalobce **J. Č.**, proti žalovanému **Krajskému úřadu Ústeckého kraje**, se sídlem Ústí nad Labem, Velká Hradební 3118/48, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 4. 2025, č. j. 178 A 5/2025-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 31. 1. 2025, č. j. KUUK/184497/2024/DS/Zvo, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Magistrátu města Děčín ze dne 1. 8. 2021, č. j. MDC/89517/2024. Posledně uvedeným rozhodnutím byl žalobce uznán vinným z nedbalostního spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 ve spojení s § 3 odst. 3 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“) za což mu byla podle § 125c odst. 5 písm. a) a odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu uložena pokuta ve výši 32 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 20 měsíců.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Ústí nad Labem žalobou. Jelikož žalobce spolu s podáním žaloby nesplnil svou poplatkovou povinnost, vyzval jej krajský soud usnesením ze dne 4. 4. 2025, č. j. 178 A 5/2015 - 17 k zaplacení soudního poplatku. Na tuto výzvu žalobce reagoval žádostí o osvobození od soudních poplatků. V prohlášení o majetkových poměrech požádal také o ustanovení zástupce.

Krajský soud návrhy žalobce na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce zamítl usnesením specifikovaným v záhlaví.

[3] Z žádosti o osvobození od soudních poplatků a z prohlášení o majetkových poměrech žalobce vyplynulo, že je bezdětný, svobodný a vedený v evidenci uchazečů o zaměstnání. Žije v domácnosti společně s bratrem a onkologicky nemocnými rodiči – starobními důchodci, na nichž je finančně závislý. Žalobce nepodniká, nemá žádné příjmy a nemůže pracovat pro špatně se hojící bércový vřed na levé noze. Nemá žádné příjmy ani z hmotného a sociálního zabezpečení a je proti němu vedena řada exekučních řízení.

[4] Krajský soud shledal tvrzení stěžovatele ohledně jeho majetkových poměrů nevěrohodné. Poukázal na to, že žalobce neuvedl žádné údaje ohledně finanční situace svých rodičů, ačkoliv je na nich (dle vlastního tvrzení) závislý. Vlastní příjmy žalobce nedosahují hranice životního minima (§ 3 odst. 2 a 3 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu). Rovněž neuvedl, zda rodiče či bratr žijící ve společné domácnosti pobírají sociální dávky a ani neuvedl údaje o dalších životních nákladech (potraviny, bydlení). Krajský soud proto považoval za nepravděpodobné, že žalobce nemá žádný příjem a současně je schopen hradit náklady spojené s bydlením a se zajišťováním základních životních potřeb (jak svých, tak i rodičů), to vše z nedeklarovaných příjmů rodičů žalobce. Měl tedy za to, že žalobce musel, v rozporu s poučením v závěru prohlášení, zamlčet podstatné okolnosti ohledně své finanční situace. Jelikož nebyly splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, nebyly splněny ani podmínky pro ustanovení zástupce (§ 35 odst. 10 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)).

[5] Usnesení krajského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, kterou nepodřadil pod žádný z důvodů § 103 s. ř. s.

[6] Stěžovatel nejprve uvedl celou genezi předcházejících správních řízení a námitky týkající se věcného posouzení žaloby. K samotnému nepřiznání osvobození od soudních poplatků uvedl, že postupem krajského soudu mu byl odepřen přístup k soudu. Pokud jde o finanční situaci rodičů, stěžovatel uvedl, že v jejich domácnosti žije v podstatě „z milosti“, protože nemá a nikdy neměl vlastní bydlení. Na společnou domácnost nepřispívá, takže veškeré náklady na bydlení a stravování jsou hrazeny ze starobních důchodů jeho rodičů. Rodiče pobírají starobní důchod a příspěvky na péči, na kterou jsou výhradně určeny, a proto je nelze do příjmu započítávat. Stěžovatel dále namítá, že krajský soud posoudil jeho prohlášení jako nevěrohodné a konstatoval, že je nepravděpodobné, aby stěžovatel nedisponoval žádným příjmem, aniž by své závěry čímkoli podložil. Není zřejmé, na základě jakých skutečností krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel musel zamlčet podstatné okolnosti. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatel doložil rozhodnutím Úřadu práce ČR ze dne 14. 2. 2025, č. j. 8064/2025/DEC, a proto pokládal za nadbytečné dokládat další lékařské zprávy, či opětovně předkládat posudkové zhodnocení zdravotního stavu lékařem Institutu posuzování zdravotního stavu. Krajský soud dále nevzal v úvahu, že stěžovatel podal podnět k přezkumnému řízení (nebylo stěžovatelem blíže specifikováno – pozn. NSS).

[7] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní

pokračování

uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Úvodem je vhodné upozornit, že stěžovatel důvody kasační stížnosti nepodřadil pod § 103 odst. 1 s. ř. s. Ze zásady *iura novit curia* nicméně plyne, že stěžovatel není povinen podřadit tvrzené důvody kasační stížnosti pod konkrétní ustanovení zákona; soud je posuzuje podle jejich obsahu a je oprávněn sám podřadit kasační námitky pod důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s. (k tomu srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003-50, č. 161/2004 Sb. NSS; rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatel napadá usnesení krajského soudu z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[10] Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. *navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*

[11] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *platí, že účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*

[12] Předpokladem úspěchu žádosti o osvobození od soudních poplatků je řádné splnění povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní. Jak plyne z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS, účastník řízení, který požádal o osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), respektive o ustanovení zástupce, a který byl soudem řádně poučen (§ 36 odst. 1 s. ř. s.), je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popřípadě neúplné, soud žádost zamítne.

[13] Stěžovatel namítal, že krajský soud vyhodnotil jeho prohlášení jako nevěrohodné, aniž by měl pro své závěry jakékoli důkazy. Stěžovatel žádné příjmy neuvedl, jelikož žádnými nedisponuje a je živěn svými rodiči.

[14] Ze spisu krajského soudu vyplývá, že stěžovatel byl poučen o povinnosti náležitě uvést své osobní a majetkové poměry a tvrzené skutečnosti řádně doložit hodnověrnými doklady. Za tímto účelem krajský soud stěžovateli zaslal k vyplnění formulář. Krajský soud rovněž stěžovatele poučil, že nebudou-li skutečnosti náležitě uvedeny, nebo vyplyne-li z nich, že jsou rozporné, nevěrohodné, popř. neúplné, tak žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nevyhoví.

[15] Krajský soud v napadeném usnesení zcela jasně a přezkoumatelně v podrobnostech uvedl, jaké jsou stěžovatelem tvrzené majetkové poměry, přičemž vyslovil své úvahy, proč nemohl shledat tvrzení a doklady uvedené stěžovatelem za věrohodné. Stěžovatel uvedl, že

je zcela finančně závislý na svých rodičích (starobních důchodcích), avšak neuvedl, jaké příjmy on a jeho rodiče pobírají. Tvrzení, že stěžovatel nepobírá žádný příjem, krajský soud vyhodnotil jako nevěrohodné, neboť nebylo z tvrzení stěžovatele nebylo zřejmé, z čeho hradí náklady spojené s bydlením a základní životní potřeby (potravin, ošacení, hygienické potřeby a podobně). Krajský soud si proto nemohl učinit kompletní úsudek o finanční situaci stěžovatele ani o domácnosti, v níž žije, neboť nebyly jakkoli předestřeny příjmy stěžovatele, či jeho rodičů, na nichž je dle vlastních tvrzení finančně závislý. Nelze proto souhlasit s tvrzením, že by krajský soud dostatečně nevysvětlil, proč vyhodnotil prohlášení stěžovatele jako nevěrohodné; kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. proto nebyl naplněn.

[16] Také Nejvyšší správní soud považuje informace poskytnuté stěžovatelem za neúplné. Nebylo z nich především možné ověřit klíčové tvrzení stěžovatele, že nedisponuje naprosto žádnými příjmy a veškeré jeho životní potřeby jsou saturovány ze starobních důchodů jeho rodičů. Ostatně, ani v kasační stížnosti stěžovatel tyto údaje nijak nepředestřel, fakticky se pouze omezil na vyjádření prostého nesouhlasu se závěry krajského soudu, aniž by uvedl konkrétní argumentaci stran své finanční situace, nebo majetkových poměrů svých rodičů. Již samotné tvrzení stěžovatele, že nemá naprosto žádné příjmy (tedy ani nepobírá žádné sociální dávky, pomoc v hmotné nouzi apod.) působí *prima facie* nevěrohodně. Za této situace bylo oprávněné po stěžovateli žádat, aby blíže specifikoval (a přiměřeně doložil) minimálně příjmové poměry svých rodičů (s nimiž, dle svého tvrzení žije ve společné domácnosti), aby bylo možné alespoň takto ověřit plauzibilitu jeho tvrzení, že veškeré jeho potřeby jsou kryty právě z příjmů rodičů. Nejvyšší správní soud se zcela ztotožňuje se závěry krajského soudu v odst. 10 a 11 odůvodnění napadeného usnesení a v podrobnostech na ně odkazuje; nad rámec řečeného krajským soudem lze doplnit, že stěžovatel (v rámci prokazování svých majetkových poměrů) nikterak nedoložil své tvrzení, že čelí několika exekucím (nebylo tedy možné tento aspekt při rozhodování o žádosti stěžovatele jakkoli zohlednit). Lze tak plně aprobovat závěr krajského soudu, že z majetkového prohlášení stěžovatele nebylo možné učinit ucelený a přesvědčivý obraz o jeho finanční situaci, neboť absentovaly podstatné informace o jeho příjmech. Tyto nedostatky vskutku činí majetkové prohlášení nevěrohodným.

[17] Pokud jde o námitky ohledně posouzení zdravotního stavu stěžovatele, ten nebyl krajským soudem jakkoli zpochybňován. Jak již bylo výše uvedeno, žádost stěžovatele nebyla zamítnuta z důvodu neprokázání jeho zdravotních potíží, nýbrž pro nedostatečné, respektive nedůvěryhodné informace týkající se jeho příjmů (jakkoli, ty mohou být, pochopitelně, do značné míry determinovány právě nepříznivým zdravotním stavem stěžovatele). Skutečnost, že stěžovatel své příjmové a majetkové poměry hodnověrně soudu nedoložil, jde pouze k jeho tíži a nepředstavuje nepřípustný zásah do jeho práva na spravedlivý proces. K námitce, že krajský soud nevzal v potaz, že byl podán podnět k zahájení (blíže neurčeného) přezkumného řízení, Nejvyšší správní soud dodává, že tato skutečnost nemá vliv na posouzení žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[18] Odůvodnění usnesení krajského soudu je tedy jako celek nejen přezkoumatelné, ale i logické a souladné se zákonem, se zohledněním výjimečné povahy institutu osvobození od soudních poplatků. Nebyl tak naplněn ani kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

pokračování

[19] Na základě výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. rozsudkem zamítl.

[20] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde žalovaného, jeho nákladech řízení rozhodováno nebylo, neboť řízení o této kasační stížnosti se jej z hlediska jeho procesního postavení v řízení o žalobě stěžovatele nikterak nedotýká.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 25. července 2025

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu